

ÚVOD

Vážení čitatelia,

pokračujeme v ôsmom ročníku existencie nášho časopisu Lingua et vita. Naša fakulta má za sebou takmer polovicu náročného akademického roka. Zorganizovala desiaty, jubilejný ročník celofakultnej konferencie *Cudzie jazyky v premenách času*, čo pokladáme za prelom v histórii tejto konferencie. Je dôkazom aj toho, že nestrácame nadšenie z tvorivej činnosti, a v tomto duchu predkladáme aj 16. číslo časopisu Lingua et vita, ktorý bol zaradený od júna 2019 do systému európskej referenčnej indexácie pre humanitné a sociálne vedy – ERIH PLUS, a rovnako boli zaslané podklady časopisu na jeho evalváciu a zaradenie do systému Scopus.

Už tradične sa sústreďíme v rámci nášho úvodu na ďalšie významné výročia narodení osobností slovenskej (popríklad európskej a svetovej) kultúry. Z druhého polroku roku 2019 k takýmto vybraným osobnostiam patria: Bohuslav Tablic, Ivan Laučík, Ladislav Ťažký, Margita Figuli, Jozef Gregor Tajovský, Laco Novomeský a mnohí ďalší.



5. 9. 1769 České Brezovo, **Bohuslav Tablic** (250. výročie narodenia). Evanjelický kňaz, spisovateľ, literárny historik, prekladateľ. Založil Učenu spoločnosť banského okolia, ktorá sa označovala ako slovenská literárna a vedecká spoločnosť. Literatúre sa venoval už počas štúdií v Jene. Písal verše a príležitostné básne, teologické, historické, hospodárske a právne knihy s ľudovými zameraním, ale tiež prekladal z nemčiny, angličtiny a maďarčiny. Jeho najvýznamnejším dielom je *Poezye. Paměti česko-slovenských básníkův ane veršovců*, ktoré sú prvými dejinami poézie v národnom jazyku, z ktorých vychádzali a nadväzovali na ne i neskoršie generácie literárnych historikov (Jozef Miloslav Hurban a i.) (podľa Literárneho informačného centra, <http://old.litcentrum.sk/vyrocia>).



4. 7. 1944 Liptovský Mikuláš, **Ivan Laučík** (75. výročie narodenia). Nepriamo nabáda nedať sa uspať pohodlím. Do jeho horizontu sa dostáva cesta za starými kultúrami Mayov i popevky najnovších hitov. Nezobrazuje všedný priestor domova, nechce preceňovať každodennosť. Úžas podľa neho môžu vyvolávať práve miesta, ktoré sú doménou iných tvorov planéty, či už veľrýb (debut *Pohyblivý v pohyblivom*, 1968), alebo nepatrných stôp života rastlín (druhá zbierka *Sme príbuzní na začiatku*, 1970). Vystúpením z úzkych priestorov bežnej ľudskej skúsenosti naznačuje, že preňho má hodnotu príroda v jej majestátnom bytí, nie útulnosť príbytkov. Presadzuje priestory, ktoré sú človeku ťažko dostupné, ba až nedostupné, no on si aj tak chce všetko privlastňovať (Andrea Bokníková, 2012)

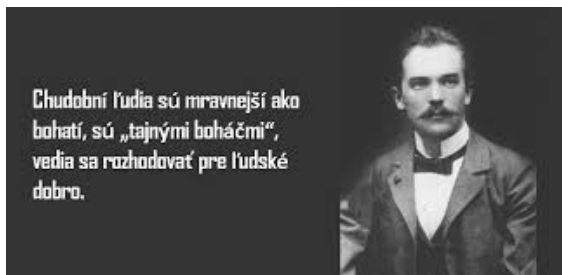


19. 9. 1924 Čierny Balog, **Ladislav Ťažký** (95. výročie narodenia). Prozaik, publicista, scenárista, dramatik. Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti povojnovej generácie slovenských spisovateľov. Na osobnej skúsenosti z druhej svetovej vojny v literárnom diele vypovedá o neľudskej podobe vojny, správaní a konaní človeka na frontoch a v zajateckom tábore, ale aj v povojnovom období a v mierovom živote. Jeho dielo je protestom proti vojnovým útrapám, brutalite strachu, deformáciám citových dimenzií a pokrivenému morálno-hodnotového svetu ľudí. Ťažkého literárni hrdinovia neprestávajú veriť v spravodlivosť a možnosť vlastnými silami a schopnosťami dostať sa z tohto pekelného marazmu poníženia. V týchto situáciách nadobúdajú svoj ľudský zmysel česť, dôstojnosť, kamarátstvo, krivda, hanba, potupa a pod. (podľa Literárneho informačného centra, <http://old.litcentrum.sk/vyrocia>).



2. 10. 1909 Vyšný Kubín, **Margita Figuli** (110. výročie narodenia). Spisovateľka, prekladateľka. Ak sa na tvorbu Margity Figuli pozrieme ako na celok, nemôžeme v nej nezbadať dve dosť zreteľne oddelené fázy. V prvej, reprezentovanej novelami až do roku 1940, vystupuje do popredia konflikt princípu prirodzeného života so skrytým mravným zákonom; tieto novely sa zameriavajú na výraz, na štýl. O čo väčšmi sa pól mravného zákona dostáva do úzadia, o to sa štýl stáva precíznejší, vybrúsenejší, umeleckejší (novely z rokov 1939 – 1940). Druhú etapu jej tvorby charakterizuje prehĺbovanie mravnej základne (poviedka *Horali*,

novela *Tri gaštanové kone*) (Ján Števec, z Literárneho informačného centra, <http://old.litcentrum.sk/vyrocia>).



18. 10. 1874 Tajov, **Jozef Gregor Tajovský** (145. výročie narodenia). Dramatik a spisovateľ, novinár, legionár z východného frontu, ale aj bankový úradník, dokonca určitý čas aj bankový „dirigent“. Podporoval sociálny boj slovenských robotníkov, poznal život dedinských sluhov na slovenských dedinách nielen priamo na Slovensku, ale

aj na Dolnej zemi, kam odišli Slováci z kamenistých oravských, liptovských, či gemerských horniackych políčov na úrodnú zem na juh vtedajšej monarchie za chlebom. Vďaka tomu, že vyrastal u svojho starého otca, mal vrúcny vzťah k starším ľuďom. Svojho starého otca opísal vo viacerých poviedkach, ako napríklad *Do kúpeľa*, *Prvé hodinky* alebo *Do konca* (podľa Jozef Murgaš, jozefmurgas.sk).



27. 12. 1904 Budapešť, **Ladislav Novomeský** (115. výročie narodenia). Básnik, novinár, politik. Jeho orientácia v oblasti kultúry, umenia a literatúry na pozadí domácej i zahraničnej politiky je obdivuhodná a spredmetňuje pravdivý obraz doby, v ktorej žil. Je iniciátorom a zakladateľom modernej línie slovenskej poézie. Mnohohrstevnosť a komplexnosť spoločenskej, kultúrnej a literárnej aktivity mu určuje jedno z najvýznamnejších miest v dejinách slovenskej literatúry dvadsiateho storočia. Jeho prínos do literatúry spočíva v nových a jedinečných literárnych kvalitách jeho diela.

Vytvoril novú koncepciu poézie syntézou moderných literárnych prúdov a novátorským vzťahom ku skutočnosti s vysokou mysliteľskou náročnosťou. Bol jednou z najvplyvnejších osobností literárnej skupiny DAV (podľa Literárneho informačného centra, <http://old.litcentrum.sk/vyrocia>).

PhDr. Roman Kvapil, PhD.
výkonný redaktor